

**ПОСЛУГИ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ І ПОРЯДКУ
ЯК ОБ'ЄКТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ**

Світлана ОБРУСНА

*доктор юридичних наук, професор
професор кафедри державно-правових дисциплін
Черкаського національного
університету імені Богдана Хмельницького*

Юлія ПАНІМАШ

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри управління у сфері цивільного захисту
Черкаського інституту пожежної безпеки
імені Героїв Чорнобиля НУЦЗУ*

Процес реалізації Україною євроінтеграційної політики може бути успішним лише за умови всебічного удосконалення всієї правової системи нашої держави. Не оминув цей процес і реформування правоохоронних органів. На зміну органам міліції прийшли органи та підрозділи поліції, які, відповідно до чинного законодавства, мають надавати поліцейські послуги у низці сфер. Однією із головних є забезпечення публічної безпеки і порядку.

Сучасна соціально-економічна і політична ситуація, що склалася в Україні, характеризується наявністю низки проблем, які наявні у сфері публічної безпеки. Виходом із такої ситуації, важливим завданням є удосконалення нормативно-правового регулювання з метою упорядкування соціальних процесів, що відбуваються.

Забезпечення публічної безпеки в Україні має подвійну природу. З одного боку, це один з напрямів у забезпеченні національної безпеки України. З іншого – забезпечення публічної безпеки і порядку займає самостійне місце в адміністративно-юрисдикційній діяльності Національної поліції. Воно направлене на охорону життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави від суспільно небезпечних діянь і негативного впливу надзвичайних обставин, викликаних криміногенною ситуацією в Україні, а також надзвичайних ситуацій, викликаних стихійними лихами, катастрофами, аваріями, пожежами, епідеміями та іншими надзвичайними ситуаціями.

Ця обставина обумовлює виділення самостійних цілей і завдань забезпечення публічної безпеки. Пріоритетним у цій загальній структурі цілей і завдань є зміцнення правопорядку, а отже, створення власної організаційної структури її забезпечення.

Аналіз правових джерел дозволяє визначити повноваження, які мають в своєму розпорядженні органи та підрозділи Національної поліції України щодо забезпечення публічної безпеки та порядку. Поділ повноважень органів Національної поліції України здійснюють в залежності до їх функцій з забезпечення публічного порядку, тобто, чи є вони для них головними (основними) або додатковими [1, с. 184].

Вагоме значення у сфері надання поліцейських послуг щодо забезпечення публічної безпеки і порядку має реалізація проекту «Поліцейський офіцер громади», який офіційно стартував в Україні 18 лютого 2019 року та нині успішно реалізується. В ході реформування поліції в структурі її відділів і відділень було також створено сектори реагування патрульної поліції, на які покладено завдання цілодобового забезпечення оперативного реагування на повідомлення про правопорушення або події.

В ході дослідження послуг у сфері публічної безпеки і порядку як об'єкта адміністративно-правового регулювання важливе значення має аналіз методів, які використовуються поліцейськими. Виокремлюють два основних адміністративно-правові методи, що можуть бути використані під час забезпечення публічної безпеки та порядку – це примус та переконання. Говорячи про метод переконання, варто зазначити, що заступаючи на службу з метою підтримання публічного порядку та безпеки, поліцейські мають використовувати засоби психологічного, морального, етичного впливу на свідомість громадян з метою недопущення вчинення ними злочину чи будь якого іншого правопорушення.

Варто відмітити, що найбільш дієвим видом реалізації методу переконання є безпосередня співпраця підрозділів поліції з громадськістю. Так, проведення бесід, роз'яснень щодо правомірності поведінки та норм законодавства, надання методичних матеріалів з алгоритму дій в тій чи іншій ситуації, критика антигромадської поведінки – сприяють подоланню правового нігілізму.

Якщо метод переконання не приніс бажаних результатів, поліцейські можуть застосовувати заходи адміністративного примусу. У відповідності до норм Закону України «Про Національну поліцію» метод адміністративного

примусу представлений в якості, можливості застосування поліцейськими так званих поліцейських заходів превентивного та примусового характеру [2].

В такому разі, метод адміністративного примусу полягає у фізичному, психологічному та іншому впливі на свідомість та поведінку особи, з метою недопущення або зупинки протиправної поведінки, тим самим створюючи атмосферу невідворотності покарання. Використання деяких поліцейських заходів визначається законодавством як крайній захід.

Реалізація повноважень підрозділів Національної поліції у сфері забезпечення громадської безпеки відбувається за рахунок тих засобів, способів, якими вони наділяються. Одними із засобів реалізації поліцією своїх повноважень у сфері забезпечення громадської безпеки є поліцейські заходи. Вперше на законодавчому рівні було визначено, що поліцейськими заходами є дія або комплекс дій превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права і свободи людини та застосовується поліцейськими відповідно до закону для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень [2].

Новим для української правоохоронної практики є такий поліцейський захід, як поліцейське піклування. У ст. 41 Закону України «Про Національну поліцію» визначається такий перелік суб'єктів, до яких може бути застосовано цей поліцейський захід: 1) неповнолітня особа віком до 16 років, яка залишилася без догляду; 2) особа, яка підозрюється у втечі з психіатричного закладу чи спеціалізованого лікувального закладу, де вона утримувалася на підставі судового рішення; 3) особа, яка має ознаки вираженого психічного розладу і створює реальну небезпеку оточуючим або собі; особа, яка перебуває у публічному місці і внаслідок сп'яніння втратила здатність самостійно пересуватися чи створює реальну небезпеку оточуючим або собі [2].

Необхідним є удосконалення відповідних механізмів застосування певних поліцейських заходів. Ці механізми мають бути передбачені, деталізовані у підзаконних нормативно-правових актах: положеннях, інструкціях тощо.

Отже, аналіз особливостей поліцейських заходів, крізь призму адміністративно-правових методів, дозволяє стверджувати, що застосуванню того чи іншого адміністративно-правового методу, має відповідати низці ознак, а саме: особливість оснащення підрозділу поліції, що здійснює завдання у сфері забезпечення публічну безпеку; особливості криміногенної

та іншої ситуації на території обслуговування підрозділу поліції; мета, що стоїть перед підрозділом Національної поліції під час вибору того чи іншого; вироблення дієвих стратегічних, оперативних та поточних планів з метою створення моделі алгоритму дій поліцейського при виконання покладених на нього завдань тощо.

Отже, під поліцейськими послугами у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку варто розуміти діяльність органів і посадових осіб Національної поліції, що здійснюється на засадах гласності, відкритості та активної взаємодії з громадськістю, з метою задоволення нагальних потреб і запитів населення щодо забезпечення необхідних умов для безпечного існування, стабільної життєдіяльності та соціальної взаємодії, реалізації особою прав, свобод і законних інтересів.

Даний вид поліцейських послуг має надзвичайно важливе значення, адже їх реалізація покликана забезпечити в державі атмосферу суспільного спокою та захищеності, за якої кожна особа може вільно і безперешкодно взаємодіяти з іншими учасниками суспільного життя, реалізовувати свої права, свободи, законні інтереси. Суть цієї захищеності також полягає в тому, що кожна особа може бути упевнена, що її права, свободи та законні інтереси захищені від зовнішнього негативного впливу. А якщо все таки відбудеться завдання шкоди, її наслідки будуть максимально швидко та якісно ліквідовані.

Отже, варто говорити про те, що поліцейські послуги у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку спрямовані не лише на задоволення потреб окремих осіб, а на виконання загальносуспільного запиту на підтримку відповідного суспільно-правового стану громадського життя. Хоча це не виключає того, що Національна поліція під час забезпечення публічної безпеки і порядку захищає права і законні інтереси окремих індивідуальних та колективних суб'єктів, а також сприяє відновленню порушених прав.

Список використаних джерел

1. Панова О. О. Компетенція органів внутрішніх справ у сфері охорони громадського порядку і безпеки. *Науковий вісник академії муніципального управління. Серія «Право»*. 2015. Вип. 1. С. 182–188
2. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>